

Porodnice pro vaše digitální úlovky

Prázdniny a dovolené skončily, digitální fotoaparáty se zotavují ve skříních a harddisky praskají ve švech pod stovkami fotografií toužících po papírových bratříčcích.

Digitální fotoaparáty a jejich paměťové karty se pomalu vyprazdňují a na pevných discích počítačů začínají narůstat obrovské hromady snímků. První myšlenky teď patří samozřejmě jejich setřídění, ale poté začne většinu fotografů vrtat v hlavě myšlenka, jak své výtvary předvést i nedigitálním přátelům a příbuzným.

Metod je samozřejmě několik. Když pomineme poněkud nepraktické použití samotného fotoaparátu či televizoru, zbývá jediná cesta, a tou je papír. I když moderní tiskárny urazily na cestě za fotokvalitou již podstatný kus cesty, stále to není "to pravé ořechové". I v případě, že si odmyslíme vyšší pořizovací cenu tiskárny, budeme ignorovat nákladné inkoustové náplně a drahý fotopapír, nemohou takto pořízené fotografie konkurovat svým bratříčkům z fotolabů především v citlivosti na světlo, teplo a "otěr". Zbývá tedy "cesta digitálního fotolabu", která byla donedávna jedním z argumentů, proč se nevyplatí kupovat digitální fotoaparát. Ale časy se mění a konkurence tlačí ceny stále níže...

Když jsem se poprvé rozhlížel ve vodách digilabů, chtěl jsem vám nabídnout kompletní seznam všech firem, které vám mohou nabídnout zpracování vašich fotografií. Čím hlouběji jsem pronikal do nabídek jednotlivých firem, tím více jsem si uvědomoval, jak naivní byla moje prvotní myšlenka. Takovýchto firem jsou totiž desítky a jejich počet neustále vzrůstá. Nakonec jsem se rozhodl otestovat jen některé z nich a vyzkoušet, "jak vlastně fungují". Náš test by vám měl i napovědět, jakým způsobem si vybrat toho svého "kandidáta". V žádném případě nechci tvrdit, že jedna firma je lepší a druhá horší. I když firma používá sebedokonalejší zařízení, vždy u něj stojí lidé, kteří výsledek ovlivňují. Nevyrovnané výsledky u některých firem tuto teorii potvrzují...

Až donedávna bylo možné rozdělit trh se zpracováním digitálních fotografií na dva tábory. V prvním byli giganti jako Fotostar, ve druhém malé místní fotolaby. První skupina mohla zákazníkovi nabídnout rozsáhlou síť sběren a standardní kvalitu, ta druhá sázela na osobní přístup a rychlé zpracování. Nedávno se zde ale objevil další hráč - síť drogerií. Zatímco vstup Rossmannu byl nenápadný, Droxi rozvířila stojaté vody s razancí torpéda z útočící ponorky. Nabídla totiž dobrou cenu, on-line přístup, a to vše je samozřejmě podpořeno širokou sítí prodejen, které fungují jako sběrný i jako výdejní místa. O ceně, kterou mnozí označují jako dumpingovou, se vedou dlouhé debaty. Za nejpravděpodobnější považují teorii, která říká, že drogerie nabízejí fotografie s minimálním (nebo nulovým) ziskem a doufají, že ziskem pro ně bude příliv zákazníků, kteří si při vyzvednutí fotografie "ještě něco koupí". Nakolik to bude fungovat, si netroufnu odhadnout, jisté je však to, že prozatím z toho profituje zákazník. Je tedy jen na vás, zda budete hledat nejnižší cenu, nebo zda budete podporovat "svého šerifa" v místním digilabu. My vám můžeme jen napovědět, jak vybírat.

Cesta tam

První otázkou, kterou si položí majitel rozsáhlého archivu snímků, je, jak dopravit fotografie do sběrný. V civilizovaném světě, kde slova "konkurence v telekomunikacích" nejsou jen frází, bych vám jednoznačně doporučil cestu internetu. Je totiž nejsnadnější. Z tepla domova své fotografie po rychlé lince přesunete přímo do digilabu a můžete snadno nastavovat parametry pro zpracování každé z nich. Protože však u nás sedí na prameni žlutá žába, je tato cesta pouze pro vyvolené. Posílání většího balíku fotografií přes klasický modem je totiž časově a finančně nevýhodné. Druhou možností je využití paměťového média z digitálního fotoaparátu. To je na první pohled ideální po fotografické seanci navštívíte sběrný a po vyvolání nejlepších snímků uháníte domů s papírovými trofejemi v kapse. To však platí jen v případě, že sběrna disponuje čtečkou, což především v menších městech nebývá pravidlem. Větší naději na úspěch budete mít pravděpodobně v digilabech, které častokrát zhotovují snímky i na počkání. Každopádně si ale ověřte, zda digilab disponuje čtečkou "vašich" karet. Ale v žádném případě tato metoda neřeší způsob, jak dostat do sběrný archiv z pevného disku.

Téměř optimální řešení se nabízí, můžeteli využít služeb "vypalovačky". 650 MB by mělo stačit i pro rozsáhlejší sbírku. Ale i zde v případě sběren platí, že jen málokde dokáže fotografie z CD načíst a odeslat. Mnohem častěji se setkáte s tím, že se CD vloží do zásilky a uvidíte ho až zároveň s fotografiemi. Pokud jste nuceni takto odeslat své CD, doporučuji použít úzkou krabičku (tzv. slimbox), neboť ty standardní se často vrací poškozené, a tak hrozí i poškození samotného média. Poslední drobností, kterou je nutné si ověřit, je grafický formát fotografií, který jsou sběrna či digilab schopné zpracovat.

V některých digilabech se setkáte i s "terminály", do kterých stačí vložit médium s fotografiemi, na obrazovce zvolit požadavky a za pár hodin (nebo nejspíše další den) se zastavit pro výsledky. Tímto způsobem nejen eliminujete lidský faktor, ale i ušetříte, neboť takto objednané fotografie jsou o něco levnější.

Třikrát přes internet

Patříte-li mezi vyvolené a je-li vaše internetová linka dostatečně rychlá pro přenos větších objemů dat, nabízí se internet jako jedinečné řešení pro přesun vašich fotografií do digilabu. Ale aby to nebylo jednoduché, má i tato cesta několik variant. Nejsnadnější je použití e-mailu. Na adresu firmy odešlete e-mail, ve kterém popíšete své požadavky (formát, povrch, množství...), a jako přílohu přiložíte fotografie. Tento způsob má však několik nevýhod. Jednou z nich je omezení ze strany e-mailu - některé schránky mají nízké limity a ani cesta internetem e-mailu s 20MB přílohou není zrovna snadná. Nepříjemné také je, pokud máte na každou fotku jiné požadavky - jedna má být 10 x 15 mat, druhá 20 x 30, jiná 9 x 13 lesklá a s bílým okrajem. Popisovat něco takového do e-mailu při počtu například 50 fotografií může být utrpením i pro zkušeného grafomana.

Řešením tohoto problému je druhá varianta - off-line klient. Jde o malý program, který vám umožní sestavit si celou zakázku podle vlastních požadavků a po připojení k internetu ji naráz odeslat do sběrně. Toto řešení by bylo optimální, kdyby zmiňovaní klienti fungovali tak, jak mají a kdyby práce s nimi byla jednoduchá. Je pravda, že stabilita se neustále zlepšuje, ale i tak se u některých objevují chyby, které odesílání znepříjemňují. O ovládání klientů by se daly popsat stohy papíru jejich ovládání obvykle vytvářel výherce soutěže "Kdo dokáže udělat nejsložitější aplikaci". Někteří z nich dokonce vyžadují složitou aktivaci z internetu, za jejíž důkladnost by se nemusela stydět žádná banka. Častokrát jsem si kladl otázku, k čemu je firmám moje adresa domů a telefon, když jsem si fotografie objednával e-mailem a vyzvednu si je v jejich pobočce. Poslední variantou je on-line klient. Zjednodušeně lze říci, že se jedná o on-line variaci předchozí metody, ale naštěstí to obvykle nebývá pravda. Webovní programátoři naštěstí nemají tolik možností, jak znepříjemnit ovládání, takže nahrávání snímků do sběrně tímto způsobem bývá bezproblémové... Jediným zadrhelem bývá občasný limit na objem dat, který vás především u "vícemegapixelových" fotografií nutí nahrávat zakázku po částech.

Cesta zpět

Už při zadávání zakázky je dobré myslet na způsob vyzvednutí fotografií. Nejjednodušší je vyzvednutí v digilabu, kam jste si zakázku odnesli. Složitější situace je při odeslání přes internet. Zde se projevuje výhoda firem s širokou sítí sběrů nebo prodejen, ve kterých si můžete fotografie vyzvednout. Extrémem je zaslání zakázky na dobírku, které se vyplatí jen výjimečně. Některé firmy nabízejí i zaslání "do domu" pomocí kurýrní nebo zásilkové firmy. To je ale poněkud drahý luxus...

Cena a rychlost

Co našince zajímá obvykle nejvíce, je cena. Donedávna se pohybovala v rozmezí 7 - 10 Kč (za 10 x 15), po cenovém útoky zmiňovaných drogerií pomalu klesá. Srovnávat jednotlivé nabídky není příliš jednoduché, neboť díky probíhajícími akcím se ceny často mění. V období boje o lukrativní zakázky z dovolených se není čemu divit, ale leccos to napovídá i o vývoji do budoucna.

Když už se rozhodnete vybírat svého zpracovatele digitálních fotografií podle ceny, nezapomeňte si ceník přečíst podrobně. Některé firmy (například Rossmann) vám totiž kromě ceny za snímek naúčtují i jednorázový poplatek, obvykle skrytý za názvem "transport a zpracování". Doporučuji se takovému firmám (účtujícími si za transport bitů přes internet) zdaleka vyhnout. Trochu z jiného soudku je "příplatek" při malém počtu fotografií. Je pochopitelné, že objednáte-li si 2 fotografie a chcete si je vyzvednout na druhém konci republiky, bude vás tato legrace něco stát - i když u některých firem je totéž možné i bez poplatku. Důkladné prostudování ceníku by tedy mělo být prvním krokem nejen každého šetřilka.

Druhým parametrem, kterým se jednotlivé firmy často prezentují, je rychlost. Podle našich zkušeností je tato rychlost až na výjimky obvykle překročena o jeden až dva dny, takže vám doporučujeme mít výše zmiňovanou časovou rezervu. Většina firem také podmiňuje rychlejší způsob zpracování dodáním snímků do určité hodiny. Například chcete-li mít snímky do druhého dne, musí je sběrna obdržet do 15. nebo 17. hodiny.

Nejen na velikosti záleží

Snímek pořízený digitálním fotoaparátem se svými rozměry (poměrem stran) liší od fotografie klasické. Většina z nás však chce mít své digitální úlovky převedené na papír ve svých fotoalbech vedle jejich analogových bratříčků. Proto většina firem, které zpracovávají digitální fotografie, nabízí i standardní rozměry 9 x 13 a 10 x 15. Přesto se občas objeví nabídka fotografií o "šířce 10". Celková nabídka formátů

je u každé firmy natolik rozsáhlá, že nemá cenu ji zde podrobně rozebírat. Často jde o desítky formátů až do rozměrů formátu A2.

Samostatnou kapitolou jsou barvy. Ve většině smluvních podmínek najdete pasáž, kde vás upozornují, že neručí za věrnost barev. Podle našich zkušeností nejsou velké obavy opodstatněné. Pokud je zdroj kvalitní, nebývá ani papírová fotografie špatná. Problémy nastávají především tam, kde je nekvalitní zdroj. V našem případě to byla digitální kamera s 1,3megapixelovým snímačem, která pochopitelně nedokázala vytvořit dostatečně kvalitní zdroj pro papírovou fotografii 10 x 15. To je znát nejen na barvách, ale i na celkové kvalitě fotografie.

Některé digitální fotoaparáty provádějí automatické korekce barev a redukci červených očí, ale spoléhat na to se nevyplatí. U většiny z nich lze ale úpravy zaplatit, přičemž za úpravy si musíte připlatit jednu až tři koruny u každého snímku.

STARÉ ZDROJE NEREZAVÍ

O problematice digitálních fotografií jsme psali v Chipu již několikrát. Na našem CD v rubrice Zkuste si sami najdete níže uvedené články ve formátu PDF.

Upravujeme digitální fotografii (Chip 1/02)

Praktické rady, jak zpracovávat digitální úlovy, včetně tipů, jak si poradit s těmi méně povedenými.

Fotíte digitálně, je to levnější (Chip 8/02)

Úvod do problematiky digitálních sběrů spolu s popisem několika sběrů.

Je libo prohlížeč? (Chip 11/02)

Přehled programů na prohlížení obrázků.

Dovolená jako živá (Chip 11/02)

Srovnání digitálních fotoalb.

Pětka s významáním (Chip 12/02)

Recenze programu Zoner Media Explorer 5, určeného pro zpracování a archivaci digitálních fotografií.

Co s digitálními fotografiemi (Chip 2/03)

Srovnávací recenze programů pro úpravu obrázků.

Jak na digitální fotografie (Chip 4/03)

Rozsáhlé téma, ve kterém najdete test digitálních fotoalb a krátkou informaci o zpracování digitálních snímků ve fotolabu. Doporučujeme vám také test fotoeditorů a recenze vybraných programů pro archivaci CD.

JAK VYBÍRAT FOTOAPARÁT

Vybrat si optimální digitální fotoaparát není snadné, a tak se vám pokusíme alespoň částečně pomoci. Nečekejte detailní rozbor a srovnání jednotlivých fotoaparátů - to najdete v testu na jiném místě našeho časopisu. Tento text je určen spíše "konzervativním analogistům", kteří uvažují o koupi nějakého "digitálu na vyzkoušení".

Prvním kritériem, podle kterého lze digitální fotoaparát vybírat, je rozlišení. To by mělo korespondovat se způsobem využití fotoaparátu a především s vašimi finančními možnostmi. Počítáte-li, že fotografie budete prezentovat na obrazovce nebo maximálně na papíře ve formátu 10 x 15, bohatě vám postačí dvoumegapixelový fotoaparát, který pořídíte zhruba za deset tisíc korun. U třímegapixelu, který vám umožní pořizovat fotografie až do velikosti 20 x 30 cm, počítejte s cenou okolo 15 tisíc korun. Čtyř- a vícemegapixelové fotoaparáty doporučujeme jen opravdovým nadšencům, kteří nebudou váhat investovat více než dvacet tisíc korun.

Dalším často zmiňovaným kritériem je zoom. Nemám tím na mysli ten digitální tomu se můžete jen smát, protože v naprosté většině je zcela nepoužitelný. U optického je rozumným standardem trojnásobný zoom, ti nejnáročnější uživatelé si mohou dopřát až dvanáctinásobný.

Nehleďte na množství funkcí, nakonec stejně skončíte s nastavením na "AUTO". Důležité je spíše to, jak rychle fotoaparát plní vaše požadavky. Pokud často fotíte rozdováděné přítelkyně, může vás mrzet, že při plném rozlišení nezvládnete víc než jeden snímek za pět sekund. Posledním kritériem při výběru by měla být hmotnost a rozměry. I když v posilovně běžně cvičíte s činkami o hmotnosti několika desítek kilogramů, kilogramový fotoaparát se vám při odpoledním výletu na Kokoříň pěkně "pronese"... Jestliže navíc chcete nosit fotoaparát denně s sebou (a doufat, že vyfotíte nějakou raritu, jako tornádo nebo poslance v MHD), neměl by vám přístroj příliš nadouvat kapsu. A nakonec si přichystejte ještě asi tisíc korun a kupte si ještě větší paměťovou kartu.

MEGAPIXEL NAD ZLATO...

O "dostatečném" počtu megapixelů pro konkrétní formáty fotografií se vedou na internetu bouřlivé diskuse. Pokusíme se do nich vnést trochu "světla", a proto se nejprve musíme podívat na něco málo z matematiky. Pokud chceme prezentovat fotografie z digitálního fotoaparátu na papíře v maximálním rozměru 10 x 15 (neboli 3,9 x 5,9 palce), pro rozlišení 300 dpi potřebujeme přibližně rozlišení 1200 x 1600 čili dvoumegapixelový fotoaparát. Teoreticky by tedy neměl být rozdíl mezi fotografií (10 x 15) z dvou a čtyřmegapixelu. Jak je tomu ale v praxi? Samozřejmě že závisí na konkrétní scéně, kvalitě digilabu a použitém materiálu, ale přesto je obvykle rozdíl znatelný. Viníkem jsou až na výjimky nedokonalé způsoby snímání, které pro zjednodušení využívají "interpolaci". Stručně řečeno - teprve u čtyřmegapixelového fotoaparátu dosáhnete "rozlišení", kdy ani s lupou v ruce u fotografie 10 x 15 nerozeznáte snímek z digitálního fotoaparátu od jeho analogového bratříčka. Zmiňovanými výjimkami jsou fotoaparáty Fuji využívající technologii SuperCCD a novinky se snímacím čipem Foveon X3.

Pokud nejste tak nároční a fotografie sledujete pouze z doporučené vzdálenosti, bude vám opravdu stačit pro formát 10 x 15 cm dvoumegapixelový fotoaparát a pro 20 x 30 cm "třímegapixel".